

W A A I

- Wij streven er naar als Stichting IAAW Nederland overbodig te zijn. Zorgen dat de mensen niet van je afhankelijk raken. Maar in dit stadium voelt het goed dat hulp aankomt daar waar hulp gevraagd en nodig is. En dat een grote groep mensen hierbij baat heeft, niet enkelingen. Wij komen in beeld op het moment dat er een verzoek op schrift bij ons binnenkomt. Met duidelijk doel, motivatie, heldere begroting, instemming dat onze IAAW werkgroep ter plaatse het project controleert en verslag doet over de vorderingen. De mensen krijgen geen geld in handen maar het gevraagde materiaal, dat aangeschaft wordt door de IAAW werkgroep in Waai. Hulp wordt gegeven als hun handtekening onder onze voorwaarden staat. Maar voor het zover is hebben wij hier in Nederland soms pittige discussies over de toekenning van een aanvraag. Wat kan wel en wat niet.

- We onderscheiden 4 soorten financieringen:

1. financiering van projecten met een sociale, kerkelijke, en onderwijskundige inslag.
2. financiering van projecten met een economisch oogmerk.
3. financiering van projecten tot behoud van het milieu.
4. hulp in crisissituaties.

Op alle 4 gebieden zijn we vanaf de oprichting in november 2001 bezig geweest. We zeggen er bij dat we een kleine groep zijn, die kleinschalige projecten financieren uit onze maandelijkse bijdrage, acties en donaties.

Van een economisch gerelateerd project gaan we nu ook een klein percentage terugvragen. Hiermee kunnen andere kleine projecten gefinancierd worden. Zo proberen wij het voorbeeld van microkredietstelsel te volgen. Gaandeweg leren wij en krijgen onze manier van werken meer structuur.

- De dorpelingen zijn in oktober 2003 teruggekeerd naar Waai. In 2 jaar en 3 maanden hebben de ze het dorp vanuit letterlijk niets, van de grond af weer opgebouwd. Fysiek is het dorp weer terug, nog lang niet in de oude staat. Het leven, verre van gemakkelijk, bruist in het dorp. Aan alle kanten is te merken dat men bezig is er boven op te komen. Overleven, leven, blij, hard lachen met lange uithalen, intens dankbaar, gelovig, trots, arm, trauma, niet vergeten, instaat zijn om te vergeven of niet, willen maar soms niet kunnen, ook de kinderen hebben de oorlog / het vluchtelingenkamp bewust meegemaakt, ingehouden woede, handreikingen, waakzaamheid, op je hoede zijn. En allemaal delen zij deze ervaringen. Vrede moet blijvend zijn, uitkomend op verzoening en verwerking. Die kant gaan zij op. Voor de hebbende en de niet hebbende, voor de acang, moslim en de obet, christen. Hier, in deze regio, als elders in heel de Molukken.

Wij kunnen als we willen de Waainezen helpen op verschillende gebieden. Maar mensen helpen met trauma begeleiding? Dat kunnen wij niet. We moeten toegeven wat wij niet kunnen.

- De huizen staan weer op hun oude percelen, behalve op plekken waar de vroegere bewoners of tijdens de oorlog zijn gesneuveld of toch maar in een ander dorp, op ander eiland een nieuw bestaan zijn gaan opbouwen. De meeste mensen hebben nu een huis. Zelf gebouwd en met hulp van lotgenoten. Zelfs met de hulp van de mensen uit de naburige dorpen, moslim dorpen, waartegen zij in de oorlog alsmoesten verdedigen. (Deze helpende mensen uit de buurt rondom Waai waren tijdens de oorlog niet actief bezig anderen uit hun dorp weg te jagen, te moorden, denk ik dan. Zij konden niets beginnen tegen de moordlustige meute.)

De meeste huizen hebben triplex platen in de ramen en deuren. Binnen kijk je zo tegen het golfplatendak aan, geen plafonds. Nog niet af. Komt wel. Je hebt een dak boven je hoofd, je privacy, bent op je eigen erf, op je geboortegrond. Plastic stoelen en een tafel en daar waar men het zich kan permitteren een t.v.toestel in de huiskamer. Verder helemaal kaal. Bij de terugkeer hebben zij van de regering, met de hulp van buitenlands kapitaal (o.a. NL) materiaal en geld gekregen om hun huizen te herbouwen. Voor de aankleding hebben zij zelf het geld niet. Massaal niet.

Op den duur wen je eraan, maar in het begin loop je met stijgende verbazing door het dorp. Ik wist hoe het dorp was, en hoe verwoest het eruitzag op de film en nu hetzelfde dorp met nieuwe huizen, kaal van binnen. Praktisch alle huizen bijna op nagenoeg dezelfde plek als voorheen. Bizar.

- Er is elektriciteit. Waterleiding tot in de huizen of kranen op bepaalde punten in de wijk. En anders wordt water uit de vele waterputten of als vanouds nog steeds uit de rivier Wai Selaka gehaald. Er is telefoon; vast, mobiel, zelfs een 'wartel' telefooncel.

De geasfalteerde voetpaden maken het dorp overzichtelijk. Men is bezig met de bouw van permanente schoolgebouwen.

- Er is een kerkje voor tijdelijk gebruik, een stenen gebouw, in minder dan 2 maanden gebouwd door vrijwilligers uit wijken van het dorp. In de verre omtrek verbaasde men zich over dit snelle resultaat. Bij voldoende startkapitaal start men met de bouw van de grote kerk. Het is voor de Waainezen erg belangrijk dat de grote kerk herbouwd wordt op de oude plek. De enige grote kerk temidden in een regio van moslimdorpen. De begroting is gigantisch. Niet op te brengen door de Waainezen in dit land en daarbuiten. Aan werkmensen, vrijwilligers geen gebrek. Fysiek zullen zij zich inzetten om met elkaar iets terug te geven aan het centrum van dit dorp, deze kerk rondom hun bestaan. Wij vinden dat de financiering moet komen van de kant die de verwoesting heeft veroorzaakt. Dit is een project van jaren. De hulp van IAAW hierin is heel bescheiden. Ons doel is kleinschalig.

- De Waainezen gaan de zee op om te vissen met verschillende boten. En in de straten vind je kleine kruidenierswinkeltjes, pondok's. Eten en drinken doe je elke dag meerdere keren. Dus als zo'n winkeltje loopt, dan is er inkomen. Er is een kleine EHBO post. Kortom het is een echt dorp, met de verkiezing van de bapa raja (burgervader) voor de deur. Eindelijk na jaren een bapa raja, een bestuurder voor een dorp dat bekend staat als moeilijk en eigenwijs.

- En met wie je ook spreekt, iedereen heeft hetzelfde uitgangspunt namelijk uit niets een bestaan opbouwen. Spannend om te volgen hoe men dat doet. Géén of nauwelijks werkgelegenheid. Niet iedereen kan chauffeur zijn of de knecht van de chauffeur die het vervoersgeld van de passagiers int. Of visser. Bijna alle mannen zijn 'toekang', meester in het timmeren, de bouw. Maar niet voor alle toekangs is er betaald werk. Weer terug naar je oude kantoorbaan in de stad of voor de klas? Dan heb je geluk. Hoe redden zij het hun kinderen te kleden, te voeden en naar school te laten gaan? Net als in heel dit land wordt eten, snacks en zelfs complete rijsttafels op straat, langs de weg verkocht. Dus ook in dit dorp, door moeders en kinderen. Heel gezellig in de koele avond. Een belangrijke bron van inkomsten. We noemen dat 'papalele' verkopen / handel drijven. Hoe knoop je de eindjes aan elkaar. Moeders zijn hier heel creatief in. Kleren wassen en strijken voor een ander levert ook wat op.

Aan de rand van de bebouwde kom vind je enkele moestuinen. Te weinig. Daar moeten er meer van komen. Vroeger haalden de mensen hun kruidnagelen oogst, vruchten binnen van hun 'dusung dusung' gronden, boomgaarden. Kan niet meer. Geheel vernietigd tot boven op de berghelling van Salahutu. Of ze hadden vee.

- Onderwijs. Ook op Ambon, net als elders in de wereld is onderwijsvernieuwing door en met ICT doorgedrongen. In 2004 was 75% van de middelbare scholieren van Waai gezakt. Net terug en te druk met het hervinden van hun plek in het dorp. Geen geld, geen onderwijs. Scholen krijgen van de overheid extra geld voor kinderen van wie de ouders schoolgeld niet kunnen betalen. Niet toereikend. Niet voor de kinderen in Waai, maar ook niet voor die van de andere dorpen in heel Indonesië. In 2005 was van de SMPschool/mavo in het dorp iedereen geslaagd. Voor de directeur en zijn docenten een emotioneel hoogtepunt. We hebben hun school in 2004 2 nieuwe computers gegeven. De school staat aan de rand van het dorp. Wat bleek; men was vergeten de elektriciteit naar de school door te trekken. Dus staan de computers nu bij medewerkers thuis. Hier vindt de bijscholing van docenten plaats. Bovendien is de school zonder toezicht in de avonden niet bestand tegen diefstal. Ook dat nog. Een leermoment voor ons. Voortaan moeten ook de praktische zaken in orde zijn voordat we iets toekennen.

- Particulier initiatief van een Waaineze vrouw: het opzetten van een computercursus. Usi Tien, voormalig docent engels aan de middelbare technische school, kan binnenkort starten met 2 computers en een printer bij haar thuis. Eén van de voorwaarden aan haar is: korting op het lesgeld voor cursisten die de volle mep niet kunnen betalen. Inmiddels is deze mevrouw al gestart met een cursus engels. In totaal 72 leerlingen. Leerlingen t/m de middenbouw basisschool gratis, daarboven t/m de mavo 15.000 Rp per maand per leerling. (nog geen 2 euro)

- Wij zijn op zoek naar een fish finder, een sonar apparaat om vissen op te sporen. In de Molukken niet te krijgen. Voor wie? Voor bung Ais, een visser, die samen met zijn 7 maten, met *bagan*, een zelf gebouwd houten drijvend 'eiland', als vissersboot de zee opgaat. Deze bagan wordt voortgetrokken door een 'prauw', lange kajak met een buitenboordmotor. Hiermee wordt de visvangst naar Waai vervoerd. Vooral met de stijgende benzinekosten is een sonar een uitkomst, hoef je niet te wachten totdat de vissen komen, maar spoor je ze op om daarna je netten in de diepte te laten zakken. Ook vraagt hij onze hulp voor een 2^e prauw. Bij een vette vangst moeten zij een paar keer met dezelfde prauw op en neer de vis naar Waai brengen. Een 2^e prauw werkt efficiënter en voorkomt visbederf. Voorlopig houden wij het bij een professionele fish finder. Bij dit project worden de mensen (meestal vrouwen), die vis van hen afnemen en doorverkopen indirect ook geholpen.

- Een bron van inkomsten voor de IAAW werkgroep in Waai is het opzetten van een kabel-tv-net. Televisiebezitters nemen kanalen af door middel van een maandelijks abonnement. Voor een redelijk bedrag: vermaak en informatie / nieuwsgaring. Met dat geld kan IAAW weer andere projecten financieren.

- Geen bomen in het dorp. Alle kruidnagel- en andere vruchtbomen op o.a. de helling van de berg Salahutu, de dusung dusung / gronden van Waai zijn vernietigd. Het is "bloody hot" in het dorp, de mensen zuchten naar verkoeling en ontberen de oogst van hun dusung als bron van inkomsten. Er moet zo snel mogelijk begonnen worden met het planten van (vrucht)bomen en andere gewassen in het dorp Waai en op de gronden / dusung dusung van Waai, in het bijzonder op de helling van de berg Salahutu. Om verschillende redenen:

1. economisch: de oogst was één van de belangrijkste bronnen van inkomsten van Waai.
2. ecologisch: langer uitstellen van herbepplanting laat in de toekomst vruchtbare grond door erosie verloren gaan.
3. gezondheidskundig: bomen zijn belangrijk voor de stofwisseling en voor de nodige verkoeling in het dorp; dat is wat de dorpingen dagelijks moeten missen in dit tropische klimaat.

Project Pohon Sombar Waai (pohon = boom, sombar = schaduw) is omvangrijk, complex en van lange termijn. Ondoenlijk voor de Stichting IAAW om dit zelf te doen. Daarom hebben wij sinds juli 2005 via TitanE (Novib / NCDO) een aanvraag lopen voor het verkrijgen van financiering en expertise.

Martha Sitanala
1 maart 2006

Ondertussen sinds juli 2006 :

Met 2 computers is Usi Tien gestart met 'Melati' cursus ICT, naast haar cursus engels. Haar cursisten komen niet alleen uit Waai maar ook uit Tulehu en Liang.

En de fish finder? Onvervangbaar geworden voor Bg Ais en zijn maten. Goede visvangst en geen onnodige kosten voor de benzine-uitgaven. Beide projecten mogelijk gemaakt door IAAW.

Voor meer informatie zie onze site: www.iaaw-online.tk